

Episcopul Ioan Popasu

— Cuvânt rostit de I. P. Sfințitul nostru mitropolit Nicolae cu ocaziunea desvelirii monumentului primului episcop al eparhiei Caransebeșului, în ziua de 6 Octomvrie a. c. —

În ziua de 15 August, anul 1865, o impresionantă ceremonie religioasă se desfășura în biserica cea mare din românescul sat Rășinari:

Marele mitropolit Andrei Șaguna — bucuros de izbânda faptei centrale a binecuvântatei sale păstoriri: reînființarea vechii noastre mitropolii, — sfințește, împreună cu episcopul Procopie al Aradului, pe cel dintâi ierarh. în persoana vrednicului arhimandrit Ioan Popasu, pe seama celei de a treia eparhii, ca scaunul în Caransebeș, a reînviatelor mitropolii a românilor ortodocși din Ardeal, Banat și părțile unghurene.

Correspondentul ziarului «Telegraful Român» martor ocular al ceremoniei din memorabila zi, i-a sintetizat semnificația în aceste cuvinte:

«Era un aspect prea frumos a vedea la celebrarea sfintei Liturghii trei capete încoronate a trei prelați români bisericești, a vedea rana cea adusă de timpurile vitrege bisericii vindecându-se, a vedea poporul cel orfan numai câțiva timp mai înainte privind cu nespuse mângâiere, ba de-mi e iertat: cu mândrie, la arhierii săi».

Sărbătorirea zilei de 15 August 1865 era triumful unei îndârjite lupte multi-seculare pe care poporul român de dincoace de Carpați a dus-o pentru păstrarea credinței și a bisericii sale strămoșești, și printr'ânsa a limbii, a ființei și a culturii sale naționale; era încoronarea

străduințelor neobosite și a jertfelor fără de seamă prin care înțeleptul păstor de atunci al bisericii noastre a știut smulge, unor măștere împrejurări, recunoașterea dreptului la viață pe seama sfintei instituțiuni pe care o conducea și pe seama poporului al cărui bun părinte era. Ce satisfacție va fi fost sărbătoarea acelei mărețe zile pentru mitropolitul Andrei, care concentrase în sufletul său mare aspirațiunile de veacuri ale poporului nostru — și acum le vedea rând pe rând pornite pe calea înfăptuirii!

Iar alesul Domnului, asupra căruia coborâse, în ordinea succesiunii apostolice, prin rugăciunile sale darul cel sfințitor al arhieriei, era un bărbat de înaltă cultură, un caracter moral fără de prihană și oțelit în focul luptelor pentru ortodoxie și pentru drepturile la viață națională a poporului său. Născut din părinți de origine din Vălenii de Munte, trecuți în cetatea Brașovului, crescut în atmosfera de ortodoxie neînduplecată și de românism conștient, care împrejmua vechea cititorie domnească a Sf. Nicolai; instruit în școlile secundare din orașul său de naștere, din Sibiu și din Cluj, după care urmă timp de patru ani cursurile universității din Viena, tânărul Ioan Popasu întors acasă îmbracă haina preoției și, după un scurt popas la Sibiu ca secretar al episcopului Vasile Moga s'a așezat ca slujitor la altarul bisericii din Brașov, unde timp de 28 de ani a stat în fruntea tuturor inițiativelor de cultură bisericească și națională. De numele său e legată cititoria liceului nostru din Brașov, la care dela mijlocul veacului trecut încoace ș'au adăpat sufletele însetate după lumină și învățatură de carte românească multime mare de fii al poporului nostru, cari au îmbogățit pătura intelectuală a lui.

Conștiința limpede a înaltei sale misiuni, ca

primul ierarh al eparhiei Caransebeșului, și-a mărturisit-o nou sfințitul episcop Ioan Popasu cu ocaziunea instalării sale aici în centrul eparhiei, în ziua de 31 Octomvrie 1865 prin cuvintele: «Vă pot încredința că înalta chemare la care m'a ales nemărginita bunătate alui Dumnezeu, îmi zace adânc la inimă în toată mărimea ei».

Având înainte pilda vie a mitropolitului Andrei, din prima zi noul episcop a pășit la lucru cu siguranța pe care i-o dădea superioara lui cultură, puritatea caracterului și devotamentul cald pentru misiunea la care a fost chemat. Organizarea eparhiei până în cea din urmă parohie, înzestrarea cu instituțiile necesare la scaunul ei, înființarea școlii teologice pentru pregătirea clerului, ridicarea intelectuală și morală a acestuia, întemeierea școlii normale pentru creșterea învățătorilor pe seama școlilor confesionale al căror număr a sporit sub păstoria sa, tipografia eparhială, crearea de fonduri și mijloace materiale pentru susținerea tuturor acestor instituțiuni — sunt opera neperitoare, săvârșită între grele împrejurări, de către harnicul și luminatul ierarh Ioan Popasu. Putem spune că tot ce s'a creat în această eparhie, în partea cea mai mare lui i se datorește. Clerul și poporul ei, care s'a înfruptat din roadele muncii lui, știe aceasta.

Îndeosebi două au fost idelle cari ca niște stele magice au călăuzit pe episcopul Ioan Popasu în laborioasa sa păstorie: ortodoxia și românismul, în cea mai fericită sinteză a lor. Astfel el se înștră cu glorie între luminații purtători ai celei mai puternice și mai strălucite tradițiuni de viață a neamului nostru de pretutindeni.

Prin faptele lui și-a ridicat însuși cel dintâi monument aere perenlus.

Astăzi, la șaptezeci de ani dela înființarea eparhiei Caransebeșului, ne-am întrunit în jurul chipului lui turnat în bronz din iubirea credincioșilor eparhiei lui, grupați în «Frătia Ortodoxă Română», ca să-i aducem prinos de recunoștință și să jecem pomenirea cu laudă a vrednicilor lui. Din sufletele noastre se desprinde fâgăduința sărbătorească de a-i păstra cu pietate moștenirea spirituală ce ni-a lăsat-o și de a-i ține trează amintirea binecuvântată din neam în neam.

Noul Mitropolit al Bucovinei. Joi în 17 Oct. Marele Congres național bisericesc, întrunit în sala de ședință a Corpurilor legiuitoare, sub prezidiul I. P. S. Sale Patriarhului Miron, a ales de Mitropolit al Bucovinei pe P. S. Sa Visarion Palu Episcopul Hotinului cu 136 de voturi.

Alegerea de Episcop pentru eparhia Aradului.

Marele Congres Național Bisericesc, convocat de I. I. P. P. L. Lor Patriarhul Miron și Mitropolitul Nicolae pe ziua de 15 Oct. la București pentru îndeplinirea scaunului de Episcop, rămas vacant după regretatul Episcop Grigorie, s'a întrunit pentru acest scop la ora 11^{1/2}, în sala de ședințe a Corpurilor Legiuitoare.

În preseara zilei, deputații adunării eparhiale din Arad, s'au întrunit la o consfătuire, unde s'a făcut o votare de probă, cu condiția ca minoritatea se va supune votului majorității.

În aceasta întrunire majoritatea voturilor a întrunit-o P. S. Sa Arhiepiscopul Dr. Andrei A. Magier fiul eparhiei noastre.

O delegație din deputații arădani, s'a prezentat la I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, aducându-i la cunoștință că la alegerea ce urmează s'o efectuează Marele Congres Național bisericesc pentru îndeplinirea scaunului episcopesc dela Arad, deputații adunării eparhiale din Arad vor vota pentru P. S. Sa Arhiepiscopul Andrei.

Marți în 15 Oct. la ora 11, s'a oficiat Te Deum în capela dela Patriarhie, de unde totii deputații congresului au trecut în sala de ședință a Corpurilor legiuitoare pentru săvârșirea alegerii. Ședința a fost deschisă de I. P. S. Sa Patriarhul Miron, printr'o vorbire în care înaltul Prelat a apreciat în cuvinte elogioase, meritele fericitului Episcop Grigorie, câștigate prin muncă fără odihnă în curs de un deceniu, cât a păstorit cu vrednicie eparhia Aradului.

După aceasta scaunul prezidial a fost ocupat de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, fiind eparhia Aradului sufragană Mitropoliei de Sibiu.

Pentru actul alegerii au fost designați ca bărbați de încredere părintele consilier Mihai Păcățianu și Dr. Ioan Suciu fost ministru. Votarea s'a făcut cu bile. La despuirea urnelor s'a constatat că s'a dat 161 voturi, deci candidatul care va primi majoritatea de 81 voturi, va fi episcopul Aradului.

La numărarea voturilor s'a constatat că au primit: P. S. Sa Arhiepiscopul Magier 79 voturi, P. S. Sa Arhiepiscopul Tit Simedrea dela Patriarhia din București 70 de voturi, P. S. Sa Arhiepiscopul Vasile Stan 1 vot, Arhimandritul Suciu 1, Scriban 1 și consilierul Scorobeș 2 voturi.

Ne primind, nici unul dintre cei susinși, majoritatea voturilor, în conformitate cu

regulamentul pentru alegerea de Episcopi, trebuia să se purceadă momentan la o nouă alegere între Arhierii Magier și Sîmedrea.

La un moment dat s'a produs un vacarm. Unii dintre deputați între cari d-nii Iorga și Lupu cereau insistenț amânarea balotajului, pe motiv că deputații cari au votat s'au îndepărtat din localul de alegere.

Deputații arădani secondai de toți delegații congresului din Ardeal, cereau insistenț, respectarea regulamentului, adică balotajul să se facă momentan între cei 2 candidați cari au întrunit majoritatea voturilor.

În acest interval de timp, ardelenii au fost gratificați cu epitetul de regionaliști, I. P. S. Sa Patriarhul a ridicat ședința între protestele unanime ale deputaților ardeleni, anunțând balotajul pe ziua de 17 Oct.

După masă toți deputații din Ardeal s'au întrunit într'o sală a parlamentului, unde s'a redactat moțiunea ce-o publicăm mai jos. S'a decis ca cei din eparhia Aradului să plece acasă și să nu mai participe la balotajul fixat pe ziua de 17 l. c. În momentul ultim afăm că Marele Congres Național bisericesc, luând în considerație moțiunea deputaților adunării eparhiale din Arad, a amânat alegerea Episcopului pentru eparhia noastră pentru altă dată.

Protestul membrilor adunării eparhiale a Aradului.

Membrii adunării eparhiale a Aradului, întruniți în consfătuire împreună cu delegații aceleiași adunări în congresul național bisericesc, precum și cu atașamentul delegaților din același congres ai celorlalte eparhii din mitropolia Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, întâi de toate constată:

Că în actul electoral din 15 Octombrie a. c., pentru alegerea de episcop al Aradului, — după ce s'a ajuns la balotaj, în loc să se fi procedat de îndată la nouă votare, după cum prevede art. 41 din regulamentul interior al congresului național bisericesc, s'a întrerupt procedura și s'a fixat o nouă votare pe ziua de 17 Octombrie ceeace constituie în sine o violare a procedurii legale și regulamentare și conține un viciu esențial de formă;

că atunci, când candidatul nostru, P. Sf. S. arhierul Andrei Magier obținuse majoritatea voturilor, reprezentanții minorității au amenințat cu părăsirea localului de ședințe și, îndepărtându-se, ne-au apostrofat cu invinuirea de regionalism, influențând tot odată și asupra prezidiului, care în această atmosferă a cedat, amânând actul de balotaj pe un termen neregular;

drept aceea, membrii adunării eparhiale arădane, întruniți în conferință, împreună cu ceilalți deputați congresuali menționați, protestează, cu toată energia și solemnitatea, împotriva violentării procedurii electorale și declară, că nu pot să-și ia răspunderea în fața lui Dumnezeu și a mandatarilor lor pentru participarea la alegerea amânată pe ziua de 17 Oct. c. pentru îndeplinirea scaunului episcopesc vacant dela Arad.

Tot odată protestează cu toată puterea și căldura sufletului lor de români și ortodoxi împotriva acuzațiunii de regionalism.

Ținem să relevăm că oțoșamentul nostru sincer și devotat pentru P. Sf. părinte arhierul Andrei, — om împodobit cu știință și virtute și cu experiențe largi de viață bisericescă, călugăr de profesiune și probat — la nici un caz nu poate să formeze temel de acuzațiune de regionalism.

În consecință repetăm: rămânem credincioși prin ciplul reprezentat prin candidatul nostru și nu vom participa la alegerea proiectată în ziua de 17 luna curentă, încă și din acel motiv special, că în asemenea procedură noi vedem violentarea și a acelei tradiții ce s'a transmis și sub imperiul noului statut bisericesc, de a se respecta dorința și voința eparhiei, care prin reprezentanții săi constituționali are dreptul să mărturisească despre vrednicia aspiranților la treapta de episcop.

În consecință, în unanimitatea gândurilor care ne-au strâns în jurul candidatului nostru, rugăm pe toți factorii în drept, să pregătească și să îndeplinească toate cele ce se cer pentru o nouă și urgentă convocare statutară și legală a colegiului electoral, datorți a ne da prilej și posibilitate pentru îndeplinirea în ordine legală și în frățească dragoste a scaunului episcopesc vacant dela Arad.

București 15 Oct 1935.

Delegați din conferința menționată mai sus:

Președinte, Dr. Gh. Ciuhandu
Secretar, Dr. Chiroiu

Serbările dela Caransebeș.

Desvelirea monumentului Episcopului Ioan Popazu. Inaugurarea Internatului de băeți. Congresul F. O. R.-ului și al Asociației clerului „Andrei Șaguna” și al Asociației învățătorilor.

Caransebeșul, cetate veche a ortodoxiei românești, a fost în zilele de 5, 6 și 7 Oct. martora unor impunătoare festivități religioase

si-naționale, aranjate de „Frăția Ortodoxă Română” și de Asociația clerului „Andrei Șaguna” din Ardeal. Dintre fruntașii viefii noastre bisericești și naționale au participat I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, PP. SS. LL. Episcopul Vasile dela Caransebeș, Arhiepiscopul vicar dela Oradea Andrei, dnii miniștri Lapedatu și Angelescu, apoi dnii O. Goga, S. Pușcariu, M. Martollescu, Ghibu, Ciuhandu, Matei și alții.

Sâmbătă la ora 4 d. m. au sosit cei mai mulți oaspeți, cari au fost întâmpinați la gară de d. Cornel Corneanu președintele F. O. R.-ului din Caransebeș și mulți preoți și intelectuali.

Dela gară oaspeții au mers la cimitirul ortodox, unde s'au rostit rugăciuni la mormintele ierarhilor dispăruți: Ioan Popazu, Nicolae Popea și Filaret Musta.

De aici asistența a mers la primăria orașului, unde s'a ținut ședința Consiliului general al F. O. R. prezidată de dl prof. univ Dr. Sextil Pușcariu, în prezența P. S. Lor Vasile și Andrei.

Sunt prezenți numeroși reprezentanți ai ortodoxiei din întreaga țară, precum și a secției bănățene.

Deschizând ședința, dl *Sextil Pușcariu* salută prezența celor doi înalți prelați, spunând că F. O. R.-ul a luat ființă la Cluj, în urma inițiativei episcopului Nicolae Ivan și dintr'o imperioasă necesitate a apropierei bisericii de laici, lămurind rolul conducător al bisericii în opera de consolidare și luminare a poporului, și se oprește la cele două mari probleme cari o preocupă în timpul de față.

În primul rând, problema fundației „Gojdu”, care de 17 ani n'a putut fi soluționată, iar a doua e problema desființării acordului cu Vaticanul, prin care guvernul din 1932 rău informat, a dat catolicilor autonomia pe care n'au avut-o nici sub unguri.

Discutând pe rând cele două probleme, arată că în ce privește fundațiunea „Gojdu”, tratativele sunt înaintate și problema va lua sfârșit în curând.

Relativ la a doua problemă, arată că printr'o solidarizare a ortodoxiei din Ardeal, s'a reușit a se aduna 660.000 semnături, cerându-se în textul moțiunii desființarea acestui rușinos acord.

Trebuie să se purceadă acum la o propa-

gandă intensă, pe țara întreagă, luptând pentru desființarea concordatului și acordului cu Vaticanul.

P. S. S. Vasile Lăzdurescu, episcop de Caransebeș, mulțumește Comitetului central pentru cinstea făcută vechei cetăți de românism, ortodoxiei și tradiției, prin ținerea congresului aci, asigurând pe toți de întreg sprijinul ierarhilor și intelectualilor bănățeni, pentru ca rușinea acordului cu Roma să fie desființată.

Se bucură de atenția pe care F. O. R.-ul o dă pregătirii și educației tineretului și declară că vremea târguelilor a trecut, trebuind ca ideea de stat să-și găsească rostul adevărat, iar biserica dominantă să fie așezată în rosturile ei firești.

P. S. S. Andrei Crișanul dela Oradea se asociază la concursul pe care episcopia ce o reprezintă e gata să l dea, pe de-o parte în vederea soluționării juste a chestiunii fundației „Gojdu”, iar pe de altă parte — și în special — în lupta pentru desființarea acordului cu Roma, propunând înființarea unei Dumineci a ortodoxiei prilej de mobilizare a conștiințelor țării, precum și adresarea unui apel către fiecare episcopie din țară.

Dl *Dr. Cornel Corneanu*, vice-președinte al Camerei și președintele secției eparhiale a FOR-ului, aduce mulțumiri președintelui Comitetului central, și spune că două evenimente au determinat congresul dela Caransebeș: ofensiva uniților începută anul trecut la 5 Oct. în Banat și prăznulrea a 70 ani dela intronarea în scaun a episcopului I. Popasu, fostul colaborator al Șaguna.

Descriind normele de luptă și puterile spirituale și materiale ale uniților, socotește că ortodoxia are nevoie de o înregimentare a tuturor credincioșilor săi sub o deplină solidaritate sufletească, pentru a duce la bun sfârșit nimicirea peceților și acordului cu Roma.

Dl. col. *Boldea*, președintele Ligii antirevizioniste din jud. Severin, completează cu lămuriri chestiunea acordului și concordatului dând sugestii pentru tactica ce urmează a se întreprinde contra uniților.

Dl *Teodor Neș*, directorul liceului din Oradea, expune cu pricepere sbuciumul sufletesc al poporului, și face un apel pentru strângerea fondurilor necesare ridicării unui monument lui Em. Gojdu la Oradea.

Au mai luat cuvântul *pr. Morușca*, inv. *Liuba*, I. *Moldovan-Arad* și *Dr. Mircu-Lugoș*.

Dl *Sextil Pușcariu* a încheiat ședința, urmândca moțiunea să se citească mâine.

Vecernia și lilia.

La ora 7 seara s'a oficiat în catedrală slujba veceiniei împreună cu lilia, la care au luat parte P. S. S. Ierarhi, cler, intelectuali și popor.

Ziua a doua a serbărilor.

Liturghia festivă din catedrală.

La ora 8 dim. P. S. S. Arhieriei Vasile al Caransebeșului și Andrei Crișanul vicarul Oradiei, înconjurați de un mare sobor de preoți, au oficiat sf. liturghie, în prezența I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, a dlor miniștri Dr. C. Anghelescu și Al. Lapedatu, Octavian Goga, Sextil Pușcariu, Mihail Manoilescu, Avram Imbroane, O. Ghibu, C. Corneanu, I. Mateiu ș. a. La priceasnă P. sf. Episcop Vasile Lăzărescu a rostit o prea frumoasă predică ocazională, ascultată cu mare interes de credincioși.

La monumentul lui Ioan Popasu.

După terminarea liturghiei festive, toată asistența a eșit din Biserică și s'a încolonat în frunte cu Arhieriei, sub praporii și steagurile Oastei Domnului, străbătând străzile orașului într'o impresionantă procesiune, până în piața orașului. Aici s'a făcut sfințirea apei de către I. P. S. Chiriarhi, după care a urmat desvelirea monumentului și cuvântările.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae a rostit frumoasa cuvântare, pe care o publicăm în altă parte a revistei noastre.

Cuvântarea dlui ministru Alexandru Lapedatu.

Prin perspectiva istorică ce ne stă larg deschisă înainte, apar în conștiința și închipuirea noastră, a urmașilor, tot mai proeminente și mai luminoase, figurile marilor înaintași din epoca renașterii române. Sunt, pentru poporul român de dincoace de Carpați, ctitorii așezămintelor în jurul cărora s'a organizat și s'a dezvoltat viața națională a acestui popor dela 1848 până la Unire și pe care ne simțim din ce în ce mai mult îndemnați a-l immortaliza în chipuri de bronz neperitor, ca să vădească, în ce ne privește, sentimentele de grațitudine și recunoștință ce le păstrăm și ca să fie, pentru cei viitori, pildă vie și pururea grăitoare întru urmarea și imitarea lor.

Intre aceste proeminente și luminoase figuri este și aceea a lui Ioan Popasu — ctitorul școalelor române din Brașov și ctitorul reînviatului episcopii ortodoxe a Caransebeșului, — așezăminte al căror rol și folos în viața

culturală și bisericească a neamului românesc ciscarpatin este și rămâne, pentru toate timpurile, cu adevărat epocal. Da, ctitorul lor căci, dacă geniul lui Șaguna a conceput și plănuit aceste așezăminte, spiritul animator și realizator al fostului protopop al Brașovului și al fostului episcop al Caransebeșului le a înfăptuit aieva.

În adevăr, puțini bărbați, în trecutul nostru, mai însuflețiți, mai devotați și cu mai mare putere de muncă și de realizare, pentru binele și propășirea neamului, ca Ioan Popasu! Și azi încă, după trecerea de aproape o jumătate de veac dela moartea sa, stăruiesc, la Brașov și, de sigur, și aci la Caransebeș, legendele făurite a ilustra minunatele sale calități și marile sale înfăptuiri, — legende ce se mențin, ca și aureola la sfinți, în jurul amintirii bărbatului vestit și vrednic, care a fost el!

În această perspectivă istorică și cu acest nimb creator nu e de mirare că figura lui apare, cum am zis, în conștiința și închipuirea urmașilor, tot mai proeminentă și mai luminoasă și că aceștia, oameni ai bunelor și frumoaselor noastre tradițiuni, s'au simțit îndemnați a o întruchipa în metal veșnic. Onoare celor ce s'au gândit mai întâi la acest omagiu! Și onoare, mai ales, celor ce l-au și realizat!

Lumea românească, cu deosebire din aceste părți ardelenene și bândțene, se pleacă, azi, smerită și recunoscătoare, înaintea acestui chip, simbol al virtuților și meritelor unuia dintre cei mai aleși și mai vrednici fii ai ei, prin cele mai importante asociațiuni bisericești și culturale și prin cei mai autorizați reprezentanți ai ei.

Dela acest impresionant omagiu nu putea lipsi guvernul țării. De aceea el a ținut să fie reprezentat la această serbare națională și să aducă, prin glasul meu, prinosul de închinare și admirație memoriei episcopului Ioan Popasu, la care prinos îmi îngădui să alătur sentimentele de neprihănită și nestinsă pietate pe care, noi, broșovenii, le avem pentru memoria unuia din cei mai iluștri ai noștri și pentru care trebuie să mulțumesc încă odată — și în această calitate — înfăptuitorilor acestui monument, în frunte cu cel ce l-a prezidat, cu dl Dr. Cornel Corneanu!

Cuvântarea dlui Dr. C. Corneanu.

Izbăvită și din robia aproape bicentenară a ierarhiei sârbești, venerabila episcopie a Caransebeșului își trăiește sub păstorirea ie-

rarului Ioan Popasu cea mai strălucită epocă de afirmare națională, culturală și socială

Inceputurile organizării adevărate a eparhiei restaurate, cari în cluda atâtor vicisitudini i-au asigurat trănicia, au fost dăltuite în ziua de 6 Octomvrie 1865.

Între acest răsărit creator și consolidator și între pământescul asfințit dela 17 Februarie 1889, se profilează etapa cea mai îmbelșugată în realizări din viața binecuvântată cu ani mulți (81) a lui Popasu.

Profilul său de domnitoare autoritate se proiectează astăzi iarăși în maiestoaasă porfiră de prinț al altarului, exact în acelaș loc, de unde acum 70 de ani a pornit cu alai d-mnesc să urce tronul vlădicesc al Banatului, umbrat în cursul veacurilor de multă și grea obidă.

Mărlmea vlădiciei Ioan Popasu nu scade cu ani. Dimpotrivă aureola amintirii sale se intensifică. Căci el a fost un om, care a dominat oameni și a stăpânit o epocă. Acestui om i-am ridicat monument aere perennis.

Ierarhi, dregători ai țării, cler și popor dreptcredincins, închinați-vă lui.

Urmează cuvântarea dlui prof. I. Matelu, secretar general al FOR-ului, pe care din lipsă de loc, o vom da în numărul viitor,

Au mai rostit cuvântări inv. P. Râmneanțu în numele Asociației Învățătorilor și I. Moșotu în numele delegației brașovene.

Primarul Dr. N. Novăcescu ia monumentul în primire, declarând că-l va păzi cu sfîntenie pentru generațiile ce v'n.

Inaugurarea Internatului de băieți.

Terminându-se cuvântările publicul a trecut la internatul liceului de băieți „Traian Doda” o construcție foarte frumoasă, mare și încăpătoare, zidită în stil românesc. E una din instituțiile cele mai folositoare în acest oraș, căci elevii români, aproape toți fii de țărani vor găsi în acest internat un adăpost și îngrijiri bune. Au vorbit aici I. P. S. Mitropolit Nicolae, Dr. Cornel Corneanu și dl ministru C. Angelescu, care a lăudat această operă trainică a bănățenilor, mai acordând alte 500 000 Lei pentru continuarea lucrărilor și mărirea acestui internat.

Deschiderea Congresului F. O. R.-ului.

La ora 1. p. m. a avut loc în sala cinematografului „Luna” deschiderea festivă a congresului general al „Frăției Ortodoxe Române”. Toată intelectualitatea de seamă a Ardealului și Banatului, clerici și mireni, se găseau acolo

în frunte cu Ierarhii, miniștrii și autoritățile publice.

Cuvântarea dlui Sextil Pușcariu.

Lucrările au început prin rugăciunea împărate ceresc cântată de toată asistența într-o ținută de pietate adevărată, după care a urmat cuvântarea de deschidere a dlui prof. Sextil Pușcariu, președintele general al F.O.R.-ului. Domnia Sa a făcut elogiul Episcopului Ioan Popasu, definind din nou rosturile ortodoxiei, misiunea Frăției și datorii ei mari din viitor. O vom publica întregă la foileton, în numărul viitor, spre a fi cunoscută de cititorii noștri.

A luat apoi cuvântul I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, care a stăruit cu mare elocință, asupra însemnătății bisericii ortodoxe în Stat și a nevoii de a se pune capăt privilegiilor celorlalte culte minoritare. Lupta pornită de FOR împotriva Concordatului și Acordului are întreaga aprobare și susținere a Episcopatului.

Urmează dl Avram Imbroane, secretar general la Ministerul Cultelor, care vorbește în numele „Astrei” și a celorlalte instituții culturale bănățene, arătând ce-au însemnat pe aceste plaiuri școlile conduse de biserică în timpurile de prigoană.

Dl Octavian Goga, a rostit una din cele mai vibrante cuvântări despre biserică și credința strămoșească, ca valori spirituale în viața Statului românesc.

Ultimul vorbește dl Al. Lepădatu, Ministrul Cultelor și Artelor, care a vorbit cu multă competență despre rolul bis. ortodoxe.

La ora 2. p. m. a avut loc o masă frățească de 500 tacâmuri la restaurantul „Pomul verde” unde s'a rostit un singur toast de către I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae în cinstea Suveranului, urmat de imnul regal, cântat de sala întregă cu mare entuziasm.

A II-a ședință a Congresului.

La ora 5 p. m. s'a deschis ședința a doua a Congresului în sala festivă a Primăriei. Dl Prof. I. Matelu a făcut o expunere largă despre activitatea FOR-ului din anul trecut, dovădind că pretutindeni asociația intelectualilor mireni face progrese apreciabile. Raportul general, se ia cu aprobare la cunoștință și necerând nimeni cuvântul, se citește de către dl Cornel Corneanu, moștunea, care se votează de Congres cu unanimă însuflețire.

Mulțumind tuturor pentru participare, președintele declară închis al II-lea Congres general al FOR-ului.

Congresul Asociației Clerului „A. Șaguna”.

La ora 5 $\frac{1}{2}$ p. m. s'a deschis și Congresul anual al Asociației clerului „Andrei Șaguna” în sala mare a școlii de copii mici, prezenți fiind ierarhii bisericii, conducătorii FOR-ului, autoritățile câteva sute de preoți din Banat și Ardeal și alți intelectuali. Păr. Gh. Ciuhandu, rostește în calitate de președinte, o înțeleaptă cuvântare, tratând despre problemele vitale ale Clerului și Bisericii, cari trebuie îmbrățișate cu toată seriozitatea de conducătorii Statului.

După aceea ia cuvântul I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, dând preoțimei impresionante îndemnuri de idealism, încredere și muncă, fiind convins că pe calea aceasta ea se va impune ori cui și ori când, ca un factor indispensabil în dezvoltarea României.

La ora 6 $\frac{1}{2}$ p. m. s'a oficiat slujba vecernei în catedrală iar la 7 $\frac{1}{2}$ dl M. Manoilescu fost ministru, și-a desvoltat în fața unei săli arhipline, conferința sa despre „Ortodoxie și ideea națională”. Minunate expunerii, făcute cu vervă și surprinzătoare înțelegere, au fost răsplătite de public cu ovațiuni.

Fiind programul prea încărcat, a trebuit să se renunțe la Concertul religios.

A doua zi Asociația Clerului și-a urmat debaterile la capătul cărora a votat și ea o *Moțiune*, ce cuprinde revendicările ei juste și drepte.

Asociația învățătorilor, după ce participase la desvelirea monumentului Ioan Popasu, și-a ținut congresul anual tot în localitate.

Frăția Ortodoxă Română „F. O. R.”

adunată în al doilea congres anual în zilele de 5 și 6 Octombrie 1935 la Caransebeș, cu ocazia aniversării a 70 ani dela emanciparea bisericii bănățene de sub ierarhia sârbească, examinând cu toate organizațiile importante ale ortodocșilor din Transilvania și Banat, problemele vitale ale bisericii noastre, a votat următoarea

MOȚIUNE :

1. Congresul aduce cele mai calde și respectuoase omagii de devotament Măiestrii Sale Regelui Carol II-lea și Dinastiei ortodoxe, care veghează neclintit asupra destinului bisericii naționale.

2. Își exprimă devotamentul ei deplin față de ierarhii noștri, declarându-se hotărâtă să-i urmeze și să-i sprijinească în toate acți-

unile mari, pentru înălțarea bisericii ortodoxe naționale și apărarea moștenirii nemuritorului mitropolit Andrei Șaguna. Plin de admirație se închină în fața figurii înălțatului episcop român al restauratei episcopii a Banatului, neuitatul Ion Popasu, al cărui monument falnic a fost ridicat de recunoștința pioasă a Secției eparhiale a Frăției ortodoxe bănățene.

3. Își afirmă convingerea neșrămutată în puterea solidarității ortodoxe pentru atingerea idealurilor noastre, și cere ca în viitoarea Constituție a țării să se asigure efectiv legii strămoșești locul de biserică națională, liberă și dominantă a Statului suveran român cu care singură ea se identifică deplin.

4. Accentuând din nou importanța covârșitoare a educației religioase în formarea caracterelor creștine și cetățenești se ridică împotriva reducerii orelor de religie și roagă stăruitor Ministerul Instrucțiunii publice și autoritățile superioare bisericești, să nu cruțe nici un sacrificiu pentruca învățământul religios să ocupe în toate școlile, teoretice și practice, locul de cinste ce i se cuvine, restabilind numărul orelor de predare așa cum au fost hotărâte în programa analitică.

Să se dea caracter confesional cel puțin unei școli secundare din centrul episcopilor ortodoxe, spre a garanta creșterea tinerimii în spiritul tradițiilor religioase ale neamului nostru.

Cere autorităților de stat să facă respectată legea repausului duminical, pentru ca filii bisericii noastre, elevi și funcționari, să-și poată împlini datoriile lor sufletești față de Dumnezeu și credința ortodoxă.

5. Reînnoște cererea veche, ca Ministerul de Instrucție să acorde cel puțin uneia din Academiiile teologice ale Mitropoliei noastre facultatea de a conferi dreptul de licență, așa cum el a fost dat Academiei teologice gr.-cat din Blaj, tratamentul îneg l de azi fiind jignitor pentru biserica dominantă a țării.

6. Reînnoște cererea pentru înființarea vechei episcopii a Maramureșului, leagănul descălecătorilor Moldovei și a episcopiei din Timișoara, scut de apărare națională la granița de Vest, în conformitate și cu hotărârea unanimă a fruntașilor bănățeni întruniți în conferință națională la 22 Septembrie a. c. în Timișoara.

7. Cere un tratament religios, național și cultural pe seama fraților noștri din Iugoslavia și Ungaria, identic cu cel pe care li acordă România cultelor minoritare dela noi

8. Cere ca factorii cu răspundere în stat și biserică să intervină cu toată stăruința pen-

tru ortodoxia persecutată din Uniunea sovietică, căci distrugerea ei constituie o slăbire a ortodoxiei generale din lume.

9. Constatând, că marea acțiune întreprinsă anul acesta de către F. O. R. contra acordului dela Vatican din 1932 a adus la faptul fără precedent în analele vieții noastre publice de a fi întrunit peste 660 000 de proteste scrise, fără ca să se fi ajuns până astăzi la soluția cerută de conștiința neamului românesc, deci să ducă lupta mai departe cu toată bărbăția, lărgindu-i frontul pe țara întreagă, de astădată împotriva Concordatului însuși, a cărui denunțare imediată o cerem, în conformitate cu concluziunile și avizurile date de toate organele de specialitate ale statului și anume de Consiliul legislativ, de Consiliul advocaților ministerului de instrucție și culte, de Consiliul Inspectorilor generali al cultelor, de referatele acelui consiliu despre Concordat, și de raportul Comisiei pentru elaborarea regulamentului legii cultelor.

10. Văzând că se pregătește o nouă salarizare a preoțimei și a cântăreților bisericești, Congresul se identifică în totul cu revendicările juste ale lor, și roagă ca aceasta salarizare să se facă în conformitate cu rolul hotărâtor ce îl are clerul, sub toate aspectele, în viața națiunii noastre.

11. Deoarece Fundația nea Gojdu cu toate intervențiile noastre repetate n'a fost încă activată, tot din vina deținătorilor ei abuzivi, autoriză Comitetul central să nu desarmeze până când nu va triumfa o cauză atât de mare, pentru interesele superioare ale culturii românești de dincoace de Carpați.

INFORMAȚIUNI

Ziua nașterii M. S. Regelui Carol al II-lea. Miercuri în 16 Oct. l. c. poporul românesc a sărbătorit cu evlavie ziua nașterii iubitului nostru Suveran, când M. S. a atins etatea de 42 ani. În toate bisericile din România s'au rostit rugăciuni către tronul ceresc pentru sănătatea Regelui Carol, care simbolizează țaria și viitorul strălucit al neamului nostru.

Orașul Arad, a îmbrăcat cu acest prilej aspect de serbare, fiind toate edificiile arborate cu steaguri naționale.

În școlile de toate categoriile profesorii au explicat elevilor însemnătatea zilei. La ora 11 s'a oficiat Te Deum la catedrală unde au participat reprezentanții autorităților în frunte cu dl. prefect Dr. Groza, generalii Antonescu și Serb, urmași de un împușcător mănunchiu de Ofițeri în mare plinătate. Apoi corpul profesoral dela diferite școli, reprezentanții diferitelor instituții și un public numărös. În fața catedralei a fost înșirată o companie de soldați cu steagul și muzica precum și un pluton de polițisti cu muzica lor.

La finea serviciului divin, părintele Mihut a ros-

tit o vorbire bine simțită, în care a scos în relief calitățile cu care este împodobit M. S. Regele Carol II. În fața soldaților din piața catedralei dl. general Antonescu, a făcut urări de bine și sănătate pentru Suveranul României.

Comunicat.

Contractul Minister al Cultelor și Artelor cu adresa Nr. 162 898/19.699 din 3 Octomvrie 1935, ne comunică în copie adresa Ministerului Apărării Naționale — Inspectoratul Pregătirei Premilitare Nr. 8239/a c, cu următorul conținut:

"Am onoare a face cunoscut că în conformitate cu rezoluția Domnului General Inspector al Comandamentelor Teritoriale pusă pe referatul acestui Inspectorat Nr. 8239/935, s'a aprobat ca frații din Mănăstiri să facă pregătirea premilitară sărbătorile și Duminicile după amiaza chiar la Mănăstire, cu instructorii lor, dacă există; dacă nu, va fi numit instructor din localitatea cea mai apropiată.

Dacă rezultatele vor fi defavorabile și la controlul ce se va face de organele în drept se vor găsi nereguli se va retrage aprobarea dată mai sus".

Comunicăm aceasta spre știre și strictă conformare. —

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 8 Oct. 1935. Consiliul Eparhial ort. rom. Arad.

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune sistematizat pe lângă parohul *D. Mitrie Luțai* cu deciziunea No. 4418-1935 al Ven. Consiliu eparhial ort. rom. din Arad, se publică concurs cu termen de 30 zile socotite dela prima apariție în org. of. „Biserica și Școala“.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Locuința în casa parohială, cu folosința casei vechi
2. Sesiunea preoțească de 30 jug.
3. Birul preoțesc, rescumpărat de com. parohială cu 5 jug.
4. Toate venitele după epitrabil.

Toate venitele acestea capelanul ales le va beneficia în întregime dar va și plăti toate impozitele către Stat, comună, eparhie și protopopiat.

Parohia fiind de cl. I. dela recurenți se cere asemenea calificare.

Alesul capelan va avea datorița de a predica regulat în Sf. biserică, a catehiza elevii dela ambele școli de Stat din localitate și a conduce oficiul parohial.

Reflecții se vor prezenta în timpul concursului în vr'o Duminică ori sărbătoare în Sf. Biserică de a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric, având avizul prealabil al protoereului.

Cererile de concurs adresate Consiliului parohial din Fiscuț, se vor înalță Oficiului protopopesc ort. rom. din Lipova.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu: *Vasile Groza*

3-3

delegat protopopesc.